

Nr 24—25.

Warszawa, dn. 17 czerwca 1933 r.

Ogóln. zbioru Nr 582.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Traugutta 4, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: *Ku uwadze Zarządów fabryk członkowskich. — Posiedzenie Rady Polsk. Związku Przemysłowców Metalowych. — Zwyczajne zgromadzenie walne członków Polskiego Związku Przemysłowców Metal. — Zmiana rozporządzenia wykonawczego do ustawy o Funduszu Pracy. — Granice uchybień narzędzi mierniczych. — Z działalności Związku Eksport. Przemysłu Metal. Przetwórczego. — Ś. p. Czesław Wierusz-Kowalski. — Wiadomości z zagranicy. — Wykłady Inst. Nauk. Org. — Ceny. — Patenty.*

KU UWADZE ZARZĄDÓW FABRYK CZŁONKOWSKICH.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI

Biblioteka F. M. „Ursus”

Wraz z niniejszym numerem wysłaliśmy osobno Spis Narzędzi Krajowej Produkcji, opracowany przez Grupę Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

Prosimy WPańców o doreczenie tego spisu swoim biurom zakupów z poleceniem, aby one przy zaopatrywaniu się w narzędzia kierowały swoje zamówienia do krajowych wytwórców narzędzi.

Redakcja „Przemysłu Metalowego”.

POSIEDZENIE RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

W piątek dn. 28 lipca 1933 r. o godzinie 18-ej w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, ul. Traugutta 4, odbędzie się posiedzenie Rady Związku z następującym porządkiem dziennym:

1. Zatwierdzenie protokołu posiedzenia z dn. 27 kwietnia r. b.
2. Sprawozdanie dyrekcji z działalności za miesiące kwiecień, maj i czerwiec r. b.
3. Stan finansowy na dzień 1 lipca 1933 r.
4. Sprawy wnoszone na Walne Zgromadzenie w dn. 28.VII r. b.
5. Sprawozdanie członków Rady o stanie przemysłu metalowego w oddziałach i grupach zawodowych Związku.
6. Przedstawienie listy członków zalegających w opłacie składek i wniosek Zarządu o zawieszeniu i wykluczeniu członków zalegających ze składekami.
7. Sprawy bieżące.
8. Wnioski członków.

Członkowie Rady, którzy nie będą mogli przybyć na powyższe posiedzenie, proszeni są usilnie o zakomunikowanie pisemnej informacji odnośnie p. 5, które są podstawą oświadczeń składanych władzom rządowym i instytucjom samorządu gospodarczego oraz wiadomości ogłaszanych w prasie o stanie przemysłu metalowego.

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

W piątek dn. 28 lipca 1933 r. o godzinie 20 m. 15 w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, ul. Traugutta 4, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie P. Z. P. M. z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie Zgromadzenia przez Prezesa Rady oraz wybór przewodniczącego, sekretarza i skrutatorów.
2. Zatwierdzenie protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 19 grudnia 1932 r.
3. Sprawozdanie z działalności Związku za 1932 rok.
4. Bilans na dzień 31 grudnia 1932 r. i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
5. Wybory członków Rady oraz członków Komisji Rewizyjnej.
6. Zmiany w Statucie Związku.
7. Sprawy bieżące.
8. Wnioski członków.

Powyższe Zgromadzenie Walne na podstawie art. 34 statutu zwołane jest w jednym terminie i będzie prawomocne bez względu na liczbę członków obecnych.

ZMIANA ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO DO STAWY O FUNDUSZU PRACY.

W Nr. 14 „Przemysłu Metalowego” z r. b. na str. 107 i 108 podaliśmy całkowity tekst rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dn. 31 marca 1933 r. o świadczeniach na rzecz Funduszu Pracy. Rozporządzenie to było ogłoszone w Nr. 22 „Dziennika Ustaw” z r. b. pod poz. 176. Paragraf drugi tego rozporządzenia brzmiał jak następuje:

§ 2. Podstawę obliczenia opłat, przewidzianych w art. 15 ustawy, stanowi suma — bez uwzględnienia jakichkolwiek potrąceń — każdorazowo przypadającego do wypłaty uposażenia służbowego, stałego wynagrodzenia za najemną pracę, emerytury, renty lub zaopatrzenia, przyczem przy obliczaniu wysokości tych opłat nie bierze się pod uwagę kwot mniejszych od 1 zł.

W Nr. 41 „Dziennika Ustaw” z dn. 4 czerwca r. b. pod poz. 326 zostało ogłoszone dodatkowe rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów, z dn. 3 czerwca 1933 r., w sprawie zmiany poprzedniego rozporządzenia z dnia 31 marca 1933 r. o świadczeniach na rzecz Funduszu Pracy. Stosownie do tego dodatkowego rozporządzenia § 2 poprzedniego rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie, które obowiązuje od dnia 4 czerwca 1933 r.

§ 2. Podstawę obliczenia opłat, przewidzianych w art. 15, stanowi suma — bez uwzględnienia jakichkolwiek potrąceń — każdorazowo przypadającego do wypłaty wraz ze świadczeniami w naturze uposażenia służbowego, stałego wynagrodzenia za najemną pracę, emerytury, renty lub zaopatrzenia, przyczem przy obliczaniu wysokości tych opłat nie bierze się pod uwagę kwot mniejszych od 1 zł.

Z powyższego brzmienia wynika, że składkę na Fundusz Pracy od pracownika i pracodawcy oblicza się od całkowitego wynagrodzenia pracownika, które obejmuje uposażenie w gotówce wraz ze świadczeniami w naturze.

W tem samym rozporządzeniu (dodatkowym) Prezesa Rady Ministrów z dn. 3 czerwca r. b. („Dz. Ust. Nr. 41 z r. 1933, poz. 326) powiedziano, że po § 21 poprzedniego rozporządzenia z dn. 31 marca r. b. („Dz. Ust.” Nr. 22 z r. 1933, poz. 176) wstawia się nowy paragraf 21a o brzmieniu następującem:

§ 21 a. Na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego kwoty, potrącone przez pracodawców, przedsiębiorstwa i monopole państwowe, związki komunalne lub instytucje prywatne, oraz opłaty od pracodawców należy wpłacać do Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Katowicach na jego rachunek czekowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, do końca miesiąca następującego po wypłacie, a równocześnie należy składać deklaracje, przewidziane w § 3 ust. 3 i § 4.

Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Katowicach dokonywa kontroli opłat, wymienionych w ust. 1, a w przypadkach, przewidzianych w § 19 ust. 1, — ich wymiaru i poboru przy odpowiednim zastosowaniu przepisów dotyczących wkładek na rzecz Funduszu Bezrobocia; za czynności te przysługuje Zarządowi Obwodowemu Funduszu Bezrobocia w Katowicach odszkodowanie w wysokości, określonej w § 19 ust. 2.

Co do przekazywania przez Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Katowicach wpływów na rzecz Fun-

duszu Pracy wraz z karami za zwłokę oraz co do zastępowania prezeń Funduszu Pracy w postępowaniu egzekucyjnym stosuje się odpowiednio §§ 20 i 21.

GRANICE UCHYBIENI NARZĘDZI MIERNICZYCH.

W Nr. 41 „Dziennika Ustaw” z d. 4 czerwca 1933 r. pod pozycją 328 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 17 maja 1933 r. „o ustanowieniu granic uchybień obiegowych dla narzędzi mierniczych, znajdujących się w obrocie publicznym.

Rozporządzenie to składa się z trzech paragrafów. W § 1 podane są granice uchybień obiegowych, ustanowione dla narzędzi mierniczych, znajdujących się w obrocie publicznym. Postanowienia tego paragrafu obejmują następujące rodzaje narzędzi:

- I. Narzędzia do mierzenia długości.
- II. Narzędzia do mierzenia powierzchni.
- III. Pojemniki i przyrządy do mierzenia objętości płynów.
- IV. Wzorce objętości niewłaściwe.
- V. Odważniki.
- VI. Wagi.
- VII. Przepływomierze i zwężki miernicze.
- VIII. Gęstościomierze zbożowe.
- IX. Narzędzia miernicze do pośredniego i bezpośredniego mierzenia energii elektrycznej.

Paragraf drugi Rozporządzenia brzmi jak następuje:

„W wypadkach, kiedy postanowienia § 1 niniejszego rozporządzenia przewidują dla jednego i tego samego narzędzia mierniczego dwie lub kilka granic uchybień obiegowych, narzędzie to jest nierzetelne, jeżeli choć jedna z tych granic jest przekroczona”.

Ostatni paragraf zawiera postanowienie, że powyższe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia (a więc z dniem 4 b. m.) oraz że jednocześnie tracą moc poprzednie rozporządzenia i wszystkie dotychczasowe przepisy w sprawach unormowanych tem rozporządzeniem.

Rozporządzenie powyższe zajmuje dziewięć stron druku w Nr. 41 „Dziennika Ustaw” z r. b. Numer ten kosztuje 40 gr.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w miesiącu maju 1933 r. zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	Waga w kg.	Wartość w zł.
1. Odlewy żeliwne		
a) rury żeliwne	93 222	30 870 —
b) odlewy budowlane	44 450	38 100.—
	137 672	68 970 —
2. Naczynia blaszane emaljowane	27 721	43 068.—
3. Druć żelazny	60 000	16 262.—
4. Wyroby żelazne i stalowe		
a) śruby	5 408	5 875.—
5. Haecele	70	160.—
6. Maszyny włókiennicze	120 400	312 424.—
Ogółem w miesiącu maju wywieziono	351 271	446 759.—

Ś. P. CZESŁAW WIERUSZ-KOWALSKI.

Dn. 5 czerwca r. b. zmarł inżynier-technolog Czesław Wierusz—Kowalski, znany i ceniony radca Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Ś. p. Czesław Kowalski urodzony we wrześniu 1887 r. w Piotrkowie Kujawskim, uczęszczał do gimnazjum filologicznego na Pradze, lecz z powodu strajku szkolnego otrzymał maturę jako ekstern w Orle. W 1907 r. wstąpił na wydział prawny uniwersytetu w Dorpacie, poczem w 1908 przeniósł się do Politechniki Warszawskiej na wydział mechaniczny, który ukończył w 1916 r. w Moskwie. Po ukończeniu Politechniki ś. p. Wierusz Kowalski pracował w Jarcewskiej Manufakturze, a następnie w fabryce „Dynamo” w Moskwie. Gdy tylko zjawiała się możliwość powrotu do kraju ś. p. Czesław Kowalski powrócił w 1918 r. do Warszawy i rozpoczął pracę na Kolejach Polskich.

W 1920 r. ś. p. Czesław Kowalski zgłosił się jako ochotnik do wojsk samochodowych, które opuścił po zawarciu pokoju z Rosją Sowiecką.

W końcu 1919 r. ś. p. Czesław Wierusz—Kowalski wstąpił do departamentu przemysłowego Ministerstwa Przemysłu i Handlu, gdzie aż do końca swego życia zajmował się sprawami wielkiego przemysłu, a specjalnie — przemysłu metalowego i elektrotechnicznego. Na tem stanowisku Zmarły dał się poznać jako gorliwy zwolennik rozwoju przemysłu metalowego przetwórczego, rozumiejąc dobrze jego znaczenie dla gospodarczej niezależności Polski. Będąc prawym i pracowitym człowiekiem oraz wielce usłużnym kolegą, pozostawił po sobie ś. p. Czesław Kowalski dobrą pamięć wśród kolegów oraz pośród przemysłowców metalowych, a jego przedwczesny zgon wywołał szczerzy żal.

Nad mogiłą ś. p. Czesława Wierusz—Kowalskiego przemawiał p. Marjan Kandel, dyrektor departamentu przemysłowego, w imieniu Pana Ministra Przemysłu i Handlu oraz w imieniu swojego departamentu, podkreślając duże zasługi Zmarłego położone dla Ojczyzny podczas jego gorliwej pracy w ciągu trzydziestu lat na posterunku polskiego urzędnika. Następnie w imieniu kolegów ministerjalnych p. radca Ryszard Kadłubiski pożegnał Zmarłego w serdecznych słowach, zaznaczając wysokie poczucie koleżeństwa, które cechowało ś. p. inżyniera Czesława Kowalskiego.

Wśród powodzi kwiatów, któremi była zasypana trumna, wyróżniał się wieniec z szarfami o barwach narodowych od Pana Ministra Przemysłu i Handlu.

Polski Związek Przemysłowców Metalowych i redakcja „Przemysłu Metalowego”, przejęte szczerym żalem z powodu przedwczesnego zgonu ś. p. inżyniera Czesława Kowalskiego składają

„Cześć Jego pamięci”.

K. P.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Kongres przemysłów eksportowych w Paryżu. Dzięki staraniom Francuskiego Związku Przemysłów Eksportowych odbył się w Paryżu pierwszy międzynarodowy kongres przemysłów eksportowych. Związek francuski, zwołując powyższy kongres, miał na celu zgrupowanie wszystkich przemysłów eksportowych wobec szerzącego się kryzysu i zamierania wymiany międzynarodowej oraz opracowanie planu przeciwstawienia się tym smutnym przejawom ekono-

micznym doby obecnej. Kongres uchwalił kilka wniosków, z których przytaczamy następujące:

1. Zniesienie ograniczeń i zakazów importu oraz obniżenie taryf celnych;
2. Stałość traktatów handlowych;
3. Ograniczenie klauzuli największego uprzywilejowania przez zastosowanie zasad wzajemności;
4. Przyjęcie jednakowej nomenklatury celnej, która jest opracowywana przez ekspertów już od dziesięciu lat;
5. Przywrócenie i rozwój wymiany przez utworzenie ogólnego rynku europejskiego, który jedynie pozwoli Europie na pozyskanie jedności ekonomicznej.

Ażeby ułatwić wykonanie tego szeroko zakrojonego programu kongres wyłonił z pośród obecnych pierwszy skład członków Międzynarodowego Komitetu Eksportatorów, który będzie czuwał nad wypełnieniem programu rozwoju handlu wymiennego.

Kongres powyższy odbył się w związku z przygotowaniem międzynarodowej konferencji ekonomicznej w Londynie.

Z niemieckiego przemysłu narzędziowego. Przemysł narzędziowy każdego kraju uzależniony jest od sytuacji innych gałęzi wytwórczości. Analizując wyniki działalności produkcyjnej przemysłu niemieckiego, widzimy, że już od kilku miesięcy zaznaczyła się tam dość wyraźna poprawa, a stan zatrudnienia w poszczególnych działach wytwórczości wykazuje zwiększenie, dochodzące w niektórych wypadkach do 15%. W związku z tem również i zatrudnienie przemysłu narzędziarskiego wykazuje poprawę, na którą wpłynęło nie tylko ożywienie na rynkach krajowych w Niemczech, ale również, i sytuacja na rynkach eksportowych.

Porównując wyniki działalności eksportowej przemysłu narzędziowego w okręgu Remscheid w okresie 1931 — 1933 r., otrzymujemy następujące cyfry (w kwintalach)

I kwartał 1931 r.	58 521
I " 1932 "	38 825
IV " " "	41 268
I " 1933 "	42 267

O ile ilościowo eksport przemysłu narzędziarskiego Remscheidu wykazuje od roku tendencję zwykłą, o tyle wartościowo sytuacja tego eksportu kształtuje się mniej korzystnie, gdyż podczas gdy w I kwartale 1932 r. wartość wywiezionych 38 825 q narzędzi wyniosła 13,9 milj. marek, to w I kwartale r. b. za wywiezionych 42 267 q narzędzi otrzymano tylko 12,2 milj. marek, przyczem podkreślić trzeba, że koszty własne produkcji wykazały nieznaczne zmniejszenie tylko w pozycji robocizny, podczas gdy ceny surowców (stal) i koszty ogólne nie wykazały żadnej wyraźniejszej obniżki. Dopiero obecnie, kiedy w celu uporządkowania krzywdzącego przetwórców stosunku hutnictwa do przemysłu przetwórczego rząd niemiecki mianował specjalnego komisarza przy Ministerstwie Gospodarstwa Narodowego można spodziewać się, że sytuacja w dziedzinie cen surowca ulegnie korzystnej dla przemysłu przetwórczego zmianie.

Felten & Guillaume w 1932 r. Sytuacja znanego koncernu fabryk lin i drutu Felten & Guillaume w Köln-Mühlheim uległa w 1932 roku dalszemu po-

gorszeniu. Obroty fabryki niemieckiej, które w 1929 roku wynosiły 245 milj. marek a które w 1931 wynosiły jeszcze 140 milj. marek, spadły w 1932 roku do 75 milj. marek. Rok operacyjny 1932 przyniósł przedsiębiorstwu 7,57 milj. marek straty.

Koncern Felten & Guilleaume posiadał już przed wojną rozgałęzione interesy w szeregu krajów europejskich i dysponował własnym przedsiębiorstwem hutniczym „Eisen und Stahlwerke Steinfurt”. Wojna przyniosła koncernowi poważne straty, wskutek czego był on zmuszony do sprzedaży hut w Steinfurt. W 1920 roku podpisana została przez Felten & Guilleaume umowa z koncernem Arbed i Société Métallurgique des Terres Rouges, która gwarantowała zakładom Felten & Guilleaume dostawę surowca w ilości 40 000 tonn rocznie. Umowa ta podpisana została do 1950 roku. W tym samym czasie Arbed przejął połowę pakietu akcyjnego firmy Felten & Guilleaume. W ten sposób, zważywszy, że Arbed kontrolowany jest przez Union Européenne Industrielle et Financière, będącą ekspozyturą koncernu Schneider-Creusot, firma Felten & Guilleaume dostała się w sferę wpływów koncernu Schneidera.

Celem uniknięcia poważniejszego przesilenia koncern Felten & Guilleaume zmuszony był w roku ubiegłym do upłynnienia niektórych swoich aktywów i przeprowadził likwidację szwajcarskiego towarzystwa finansowego Elwerta, przez które kontrolował szereg towarzystw szwajcarskich, między innymi znaną fabrykę Escher, Wyss & Co, w Zurichu.

Blizsze szczegóły analizy bilansu Felten & Guilleaume, które posiada pewne interesy również i na terenie Polski, podaje Neudeutsche Wirtschafts Rundschau w nr. z 10 b. m.

Projekt o rozjemstwie i arbitrażu w Austrii. W Austrii opracowany został projekt nowej ustawy o rozjemstwie i arbitrażu, zmieniający dotychczasową procedurę rozjemstwa z 18 grudnia 1919 r. przez wprowadzenie rozjemstwa przymusowego.

Nowy projekt wzorowany jest na prawie niemieckim z pewnymi zmianami, polegającymi na ściślej rozróżnieniu i odgraniczeniu rozjemstwa od arbitrażu. W Niemczech wyrokowi arbitrażowemu wydanemu przez Komisję rozjemczą, o ile nie zostanie on przyjęty przez stronę, może być nadana moc obowiązująca. Według projektu austriackiego o ile formuła rozjemcza zaproponowana przez urząd rozjemczy nie zostanie przyjęta przez strony, urząd rozjemczy ma prawo ogłosić inny wyrok, nie będąc związany poprzednią propozycją. W ten sposób orzeczenie rozjemcze może być zmienione na korzyść jednej albo drugiej ze stron przez wyrok arbitrażowy.

Wyrok arbitrażowy z nadaniem mu mocy obowiązującej może być ogłoszony w przypadkach, gdy wymagają tego względy ekonomiczne i społeczne przyczem jednakże winna być zachowana równowaga interesów obu stron. Wyrok rozjemczy może być ogłoszony bądź na żądanie którejkolwiek ze stron, bądź na żądanie władz, o ile wymaga tego interes publiczny. Według procedury niemieckiej orzeczenie arbitrażowe uznane zostaje za obowiązujące tylko na żądanie strony, która je przyjęła.

Konferencje wyższego urzędu rozjemczego obejmują

również nadawanie umowom zbiorowym mocy powszechnie obowiązującej.

Projekt przewiduje, iż w czasie postępowania rozjemczego strajki i lokauty są zabronione.

WYKŁADY INSTYTUTU NAUKOWEJ ORGANIZACJI.

Instytut Naukowej Organizacji pragnąc dać możliwość zaznajomienia się z nowoczesnymi metodami gospodarki materiałowej urządza specjalny trzydniowy cykl wykładów o następującym programie:

- 28.VI, godz. 9—11. Metoda naukowej organizacji a gospodarka materiałowa — W. Mileski (2 godz.).
- 28.VI, godz. 11—13. Ogólne zasady usprawnienia gospodarki materiałowej cz. I — A. Bajkowski (2 godz.).
- 28.VI, godz. 18—20. Cz. II — A. Bajkowski (2 godz.).
- 29.VI, godz. 9—10. Klasyfikacja materiałów i towarów — K. Barliński (1 godz.).
- 29.VI, godz. 10—11. Organizacja biur kontroli materiałów — Mgr. K. Barliński (1 godz.).
- 29.VI, godz. 11—13. Zasady organizacji zakupów — A. Heidrich (2 godz.).
- 30.VI, godz. 9—11. Technika zakupów — A. Heidrich (2 godz.).
- 30.VI, godz. 18—19. Organizacja magazynów przemysłowych — Mgr. Chodorowski (1 godz.).
- 30.VI, godz. 19—20. Organizacja czynności magazynowych — Mgr. Chodorowski (1 godz.).

Opłata za cały cykl wynosi zł. 45. Zapisy kierować należy pod adresem Instytutu, Warszawa ul. Mokotowska 51.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 14. VI. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr

Aluminium	—	Miedź standard	1076
Antymon	—	Ołów miękki	396
Cyna standard	6643	Nikiel	—
Cynk hutniczy	500	Rtęć	—
Miedź elektrolityczna	1215	Srebro za 1 kg	78

Na rynku londyńskim w bieżącym tygodniu, w porównaniu z tygodniem ubiegłym ceny metali kształtowały się następująco: cyna podniosła się znowu o ok. 4%, cynk o ok. 2% i srebro o ok. 1%; natomiast miedź elektrolityczna spadła o ok. 5%, a miedź standard o ok. 3%; ołów — bez zmiany. Pozostałych metali nie notowano.

Patenty udzielone przez Urząd Patentowy.

- 17093. *Hans Schmuckler (Berlin, Niemcy)*. Szablon do ustalania części kratownic przed spawaniem.
- 17277. *Karl Gustaf Hellner (Nälden, Szwecja) i Axel Gustaf Johansson (Nälden, Szwecja)*. Maszyna do usuwania kory z okrągłaków, dokonywanego przez toczenie ich po sobie.
- 17157. *Wilhelm Gonda (Budapeszt, Węgry)*. Sposób stłaczania materiałów dających się kształtować na gorąco i urząd do wykonywania tego sposobu.
- 17375. *Kalle & Co. Aktiengesellschaft (Wiesbaden, Biebrich, Niemcy)*. Urządzenie do wytwarzania kieszek bez szwu z regenerowanego błonnika.
- 17335. *National Fibre Corporation (Pittsburgh, Pennsylvania, St. Zj. Am.)*. Sposób wytwarzania porowatych płyt izolacyjnych, oraz prasa do wykonywania tego sposobu.
- 17163. *A. Johnson & Co. (Stocholm, Szwecja)*. Sposób redukcji siarczków nietopnych metali, względnie oczyszczania żelaza od siarki.
- 17282. *The New Jersey Zinc Company (New York, N. Y. St. Zjedn. Am.)*. Sposób otrzymywania produktów redukcji cynku, niezawierających ołowiu, oraz urządzenie do wykonywania tego sposobu.